

50 anys

La Femosa

Setembre-octubre de 2019
Número 302

P.V.P. 3€

Revista d'opinió i informació local. Artesa de Lleida

CAP A BARCELONA A LA MANIFESTACIÓ DE L'11 DE SETEMBRE

GREUS INUNDACIONS A LA VALL DE LA FEMOSA

EL REPORTATGE

La Redacció Fotografies: Arxiu A. C. La Femosa i JosepMa Roure

Dones del carrer del Castell jugant a cartes

Mitjans dels anys 50 del segle XX.

Anys setanta del segle XX (Foto: Josep Ma Roure).

SUMARI

Edita:

Agrupació Cultural la Femosa
Carrer dels Gallart, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
Telèfon: 973 167809
E-mail:
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernández
Lluís Gil Fontanet

Col.laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa
Albert Batiste Bonet
Miquel Carrera Castellví
M. Assumpció Cornadó Lladó
Francesc Castro Mayo
Josep Maria Esteve Muñoz
Felip Gallart Fernández
Josep Gallart Fernández
Sofia Gallego
Lluís Gil Fontanet
Juanjo Jové Peres
Junta del Griu
Miquel A. Navarro Solé
Eudald Pijuan Mor
Jofre Pijuan Mor
Eulàlia Solà Miró

Fotografies

Arxiu Fotogràfic de La Femosa
Josep Mª Esteve Muñoz
IM. A. Florensa Bertran

Correcció textos

Eulàlia Solà Miró

Impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa 2ª època
Número 302,
Setembre-octubre de 2019
DL L 264-1981
ISSN: 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de **La Femosa** reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

El reportatge	2
Pòrtic	4
Actualitat artesenca	5
Diada Nacional i Procés	13
Greus inundacions.....	15
Sortida del Griu a Tarragona	17
<i>Domus domini</i> . Xemenieies singulars	17
Ajuntament d'Artesa inclusiu o exclusiu?	19
Artesa de Lleida 1967-1968. Records d'un campament	20
L'expansió urbanística d'Artesa de Lleida (1a part)	25
Nòmada	28
Desenvolupament professional de les dones joves	29
Sobre les colònies de gats	30
Veterans del Club de Futbol Artesa	32
Cròniques del CF Artesa de Lleida.....	34
Entreteniments	36
Ho hem llegit a.....	38
Telèfons i horaris d'interès	39
Solucions als passatemp.....	39
Incògnita.....	39
Imatges d'actualitat.....	40

Amb el suport de:

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Diputació de Lleida

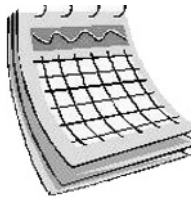

PORTIC

Després de quatre mesos de deliberacions, el 14 d'octubre de 2019, un dia abans dels 79 anys de l'afusellament del president de Catalunya Lluís Companys i poques hores després de la *Fiesta Nacional Espanyola*, el Tribunal Suprem Espanyol va dictar sentència. Va condemnar a cent anys de presó i inhabilitació els nostres presos polítics pels càrrecs de sedició vinculada a violència (actes tumultuaris) i per malversació. Tot plegat com diu Joan Queralt, catedràtic de Dret Penal a la Universitat de Barcelona, un judici venjatiu amb l'objectiu d'excloure l'independentisme del joc polític. Segons Javier Pérez de Royo, Catedràtic de Dret Constitucional a la Universitat de Sevilla, una persecució política disfressada de procés judicial... Una operació de càstig al nacionalisme fent un ús forçat de determinats preceptes del codi penal. A parer de Mercè Barceló, Catedràtica de Dret Constitucional a la Universitat Autònoma de Barcelona, un judici amb una clara vulneració dels drets processals. Segons l'advocada Magda Oronich: un judici amb una evident contradicció entre els fets provats i les penes que s'imposen, que són duríssimes. Un veritable despropòsit on es demostra que la llei i la justícia no sempre coincideixen ni són la mateixa cosa. Un fet que a l'Estat espanyol s'ha repetit contínuament durant la seva lamentable història i que els catalans hem hagut de patir de forma reiterada, sobretot quan hem reclamat el nostre dret a ser un poble amb plenitud.

L'Estat espanyol sempre acaba aplicant la mateixa solució al que anomena el problema català: la burla, l'escarni, el menyspreu, la negació dels drets, el genocidi lingüístic i cultural, la repressió exemplaritzant, el càstig, el terror, la deportació, l'exili, la presó, l'afusellament, la violència en definitiva. Històricament no ha sabut fer altra cosa que aplicar el xarop de bastó. I així va ser, un cop més, durant la concentració del 14 d'octubre a l'Aeroport del Prat de Barcelona quan un jove del nostre poble va ser ferit greument per una bala de goma o de foam per l'actuació totalment desproporcionada de les forces de seguretat. Des de la nostra revista ens solidaritzem totalment amb ell i amb tota la seva família.

PRISIÓ ORIOI JUNQUERAS 13 años SEDCIÓN Y MALVERSACIÓN	PRISIÓ RAÛL ROMEVA 12 años SEDCIÓN Y MALVERSACIÓN	PRISIÓ JOAQUIM FORN 10 años 6 meses SEDCIÓN	PRISIÓ JORDI TURULL 12 años SEDCIÓN Y MALVERSACIÓN	PRISIÓ JOSEP RULL 10 años 6 meses SEDCIÓN	PRISIÓ JORDI SÀNCHEZ 9 años SEDCIÓN
PRISIÓ CARME FORCADELL 11 años 6 meses SEDCIÓN	PRISIÓ DOLORS BASSA 12 años SEDCIÓN Y MALVERSACIÓN	PRISIÓ JORDI GUIXART 9 años SEDCIÓN	INHABILITADO SANTI VILA 1 año 8 meses DESOBEDIENCIA	INHABILITADO MERITXELL BORRÀS 1 año 8 meses DESOBEDIENCIA	INHABILITADO CARLES MUNDÓ 1 año 8 meses DESOBEDIENCIA

ACTUALITAT

Josep Ma Esteve

ARTESENCA

Fotos: J. Ma Esteve i M. À. Florensa

ACTIVITATS ESTIUENQUES A LES PISCINES

Amb el mes de setembre, es va arribar al final del temps de bany a les piscines. Finalment, tot i els dubtes de principis d'estiu, les piscines van "aguantar" sense greus contratemps fins al final de temporada.

Aquest any, el bar de les piscines l'han gestionat una colla de joves artesencs amb empenta, donant un servei molt millor al que havíem tingut en els darrers anys. Durant l'estiu han organitzat diverses

Sopar eibisenc.

activitats per dinamitzar algunes nits estivals. Entre les activitats organitzades, cal destacar actuacions de dj's, festes revival, l'actuació de la Gemma & Raquel, o sopars de temàtica especial.

Actuació de Gemma & Raquel

CONCURS DE CASSOLES DE TROS

El diumenge 8 de setembre, va tenir lloc la 41a edició del tradicional CONCURS DE CASSOLES DE TROS del nostre poble.

De nou, les colles varen omplir tot el passeig de Sant Ramon per tal de poder gaudir d'un dia de germanor, de cuina i assaborir una bona cassola de tros, i d'un dia esplèndid de finals d'estiu. Com en els últims anys, l'Ajuntament va cuinar una cassola de tros per tots aquells que volguessin participar en la festa però, sigui pel motiu que sigui, no es cuinaven ells el dinar. L'ajuntament va regalar a tots els participants un joc de coberts que complementen el got que van regalar l'any passat.

El concurs es va iniciar a les 12 del migdia, però des de bon matí les colles ja van anar organitzant tota la logística que la festa requereix.

A mitja tarda, el jurat va donar el seu veredictes per finalitzar la primera part de la festa. Un cop acabat el concurs, hi va haver sessió de dj pels més joves..

Durant tot el dia hi va haver jocs i inflables pels més petits.

CASSOLES I CASSOLAIRES

CICLE SEGRITÀ CORALS

Després que el mes de juny passat celebrés el 25è aniversari, i actués a Aspa i al nostre poble, la *Coral La Primavera Artesenca*, va tornar a participar en el cicle de cant coral Segrià Corals. A finals de setembre, el diumenge dia 29, fou una de les tres corals que van cantar en el concert que es va celebrar a l'església de Sant Llorenç de Soses. Les altres dues corals que hi van participar foren la *Coral Montserratina* de Raimat i la *Coral Clamor* de Soses.

Coral Clamor de Soses.

FESTA FINAL DE LES ESTADES

El divendres 6 de setembre es va realitzar la festa final de les estades, on els assistents van poder gaudir de totes les activitats que els monitors i monitores de l'Artesa Gym van preparar per a les famílies assistents.

Els assistents a la festa van poder participar en

una gimcana ambientada en els diferents viatges en el temps que s'han fet durant totes les estades. A més, el professor Rutentuli i el seu ajudant Nicolai, van preparar un espectacle final molt entretingut amb un últim intent per fer funcionar les màquines del temps. Per finalitzar la jornada, hi va haver un sopar per a totes les famílies participants.

ACTIVITATS DE LA LLAR DE JUBILATS

Aquests darrers dos mesos han estat bastant moguts a la Llar de Jubilats, en especial el mes de setembre, amb múltiples i diverses activitats. Dintre de les activitats que regularment organitzen, des del 10 de setembre, cada tarda de dimarts dels darrers mesos, la nostra veïna Montse Arredondo, porta a terme un taller de manualitats per a tots els socis i sòcies de l'entitat on, mitjançant

Participants a l'excursió a l'estany Gento.

el ganxet, confecciona diferents elements. També a finals del mes de setembre van organitzar una sortida per visitar l'estany Gento, situat a la vall Fosca (Pallars Jussà) i el museu de l'electricitat de Torre de Capdella, ubicat a la central hidroelèctrica de Capdella.

Visita Museu de l'Electricitat.

Com no podia ser altra, arribada la festivitat de Sant Miquel, es va organitzar el tradicional dinar commemoratiu.

Uns dies abans de celebrar com cal la Castanyada,

Castanyada dels jubilats.

també es va organitzar una sortida per visitar primer Vielha, capital de la Val d'Aran, després la població occitana de Banyeres de Luchon i posteriorment la població del Migdia-Pirineus de Sant Bertran de Cominges. La sortida es va realitzar els dies 19 i 20 d'octubre.

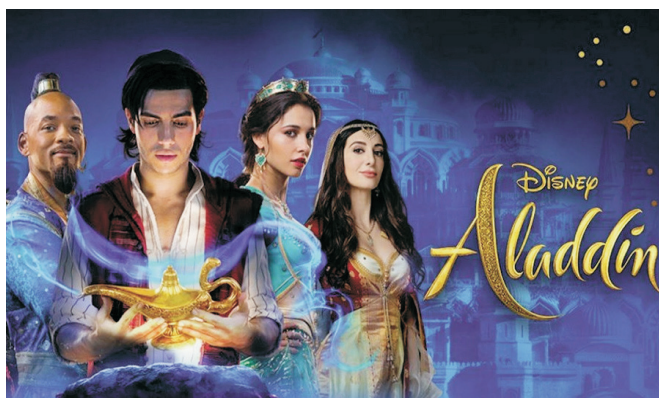
Passeig per Banhèras de Luishon.

Catedral de Sant Bertran de Cominges.

CINEMA SETEMBRE-OCTUBRE

Dia	Pel·lícula
1 de setembre	La Lego película 2
11 de setembre	Vengadores EndGame
15 de setembre	Dolor y gloria
22 de setembre	Mia y el león blanco
29 de setembre	Que te juegas
6 d'octubre	El instante más oscuro
13 d'octubre	Firstman. El primer hombre
27 d'octubre	Aladdin

INICI DE L'ESCOLA

L'arribada del mes de setembre, suposa un retorn a les rutines i costums que duran l'estiu s'han vist modificades per les vacances dels nostres fills i filles. Per donar punt i final a l'estiu, el divendres 6 de setembre, uns dies abans del començament del nou curs escolar, es va celebrar la cloenda de les estades d'estiu organitzades per l'AMPA de l'escola *Els Til·lers* d'Artesa de Lleida i Artesa Gym, que aquest any estaven dedicades als viatges en el temps. El retorn complert a la rutina es va produir, tot i que d'una manera progressiva, amb el començament de les classes a l'escola i als

instituts el 12 de setembre, amb tots els preparatius, emocions, il·lusions, i despeses, que això comporta. També a mitjans de setembre es va reprendre l'activitat a l'escola de música. El retorn a les rutines es va completar a principis d'octubre, amb la tornada de moltes activitats. Així, a partir del mes d'octubre, es van reiniciar les activitats extraescolars a l'escola *Els Til·lers*, cursos d'informàtica tant per a joves com a adults al Telecentre, taller de pintura, balls de saló o del grup de lectura de l'Agrupació Cultural La Femosa.

Cursos d'informàtica del Telecentre per adults i per infants (fotos: Ricard Garcia).

ASSEMBLEA D'ENERKIA

Un any més tard que l'empresa Enerkia presentés un pla integral de canalització de gas del nostre poble, el més calent és a l'aigüera. El dia 25 de setembre, l'Ajuntament d'Artesa, conjuntament amb el de Castellldans i Puigverd, van convocar una reunió informativa per explicar com està la planificació de la instal·lació del gas als seus respectius pobles.

Sembla que la planificació va per molt llarg, ja que l'empresa, encara no disposa dels permisos del Departament d'indústria per a la instal·lació, ni tampoc se sap on anirà el dipòsit de gas des del qual es farà el servei de distribució, ni quan començaran les obres en si. Els dubtes sobre la viabilitat del projecte són enormes, i els rumors de fallida econòmica de l'empresa que ha de realitzar el servei també, confirmats en part pels mateixos consistoris. I això que tenim veïns i veïnes que ja han pagat per un servei del que

no saben quan en podran disposar. El mateix consistori va fer una inversió de 40.000 € a l'església, sense tenir clar quan arribarà el gas a Artesa.

Durant la reunió, es va dir que l'empresa donaria la cara durant el mes d'octubre, però aquest fet encara no s'ha produït en el moment de tancar l'edició d'aquesta revista.

EXPOSICIÓ DE QUADRES

A finals del mes de setembre, a la Casa Parroquial, hi va haver una exposició de quadres de Robert Oró.

ASSEMBLEA SOCIS AJALL 2019

Jofre Pijuan (text i foto)

El passat 5 d'octubre l'AJALL (Associació de Joves d'Artesa de Lleida) va convocar a tots els joves del poble a l'assemblea general de l'associació. Durant l'acte es va presentar el calendari d'activitats i els avantatges de ser soci, es va obrir el període d'inscripció a l'associació i es va presentar l'actual Junta.

JUNTA ACTUAL:

President: Martí Drudis

Vicepresidenta: Gemma Olomi

Tresorer: Isidre Drudis

Secretaria: Paula Borrell

Vocals: Adrià Batiste, Marc Rodriguez, Olga Esteve, Joel Gallart, Jordi Bonet, Jofre Pijuan, Emma Argilés i Blai Pijuan.

Des de la Junta es va donar a conèixer l'estat

actual de l'associació i es van explicar les perspectives de futur. L'assemblea va acabar amb un torn obert de preguntes i un vermut per a tots els assistents.

Informació addicional: a hores d'ara l'associació compta amb més de 80 socis.

INICI DE LA TEMPORADA DE TEATRE

Amb l'arribada del mes de setembre, també es va reactivar l'activitat teatral, després de l'aturada estiuenca.

La primera representació de la temporada de tardor-hivern, fou el dissabte 28 de setembre, quan la companyia T de Teatre Bao-Bap d'Alcarràs, va representar la comèdia *Criatures*. Obra que proposa una visió àcida i insolent de la infància. El diumenge 20 d'octubre, la companyia teatral El Cellar d'espectacles, tenia previst representar la comèdia dramàtica *La rambla de les floristes* a la plaça de l'església, però el mal temps ho va impedir. Així que vam haver de gaudir de la prosa rimada

de Josep Maria de Segarra a la sala del teatre municipal.

Representació de *Criatures*.

XERRADA DE L'ASSOCIACIÓ DE DONES

El dilluns 7 d'octubre, a la sala de plens de l'Ajuntament, l'Associació de Dones *La Pubilla* va organitzar una xerrada sobre Quiropràctica, que segons la wikipedia, és una medicina alternativa que fica el focus en la diagnosi, el tractament i la prevenció dels trastorns mecànics del sistema múscul-esquelètic, especialment de la columna vertebral. La xerrada fou a càrrec del sr. Alessandro Conte, quiropràctic del centre Vida quiropràctica de Lleida.

Confèrència d'A. Conte (Foto: Les Pubilles)

DIA DE LES BANQUETES

El diumenge 6 d'octubre la Plataforma Canal Viu va celebrar el Dia de les Banquetes, en la organització de la qual hi va participar l'Agrupació Cultural La Femosa, com a entitat adherida a l'esmentada plataforma.

Aquest any la festa, a la que hi van participar unes 150 persones, va tenir lloc a la Colònia agrícola del Castell del Remei. En primer lloc cada una de les entitats adherida a la plataforma van plantar un plataner a la banqueta del canal. Després es assistents es van traslladar a la casella dels vigilants que encara es conserva on va tenir lloc

Paraules d'Amadeu Ros, president de la Comunitat General de Regants del Canal d'Urgell, als assistents a l'acte.

Plantada de l'arbre de l'A. C. La Femosa.

Família Traveset-Sorribes.

L'Eduard Carrera i l'Antònia Xinxó.

un esmorzar popular i l'homenatge als casellers i caselleres que van viure en aquests habitatges

del peu del Canal d'Urgell i les seves sèquies, entre els homenatjats hi va haver la família Traveset-Sorribes i l'Eduard Carrera i l'Antonieta Xinxó, que van viure a la casella d'Artesa, l'acte va finalitzar amb un alliberament d'aus per part dels agents rurals. Per acabar la jornada, els propietaris del celler del Castell de Remei van convidar a tots els assistents a un tast de vins i visita al celler i l'edifici antic.

La Plataforma Canal Viu, a la que s'ha adherit l'Agrupació Cultural La Femosa és grup obert de persones i entitats, que vetllen perquè el Paisatge que envolta el canal d'Urgell i les seves sèquies no es perdi. Intentant trobar solucions que comportin un veritable guany per tothom que viu i sent el Territori. Però, tenint present que s'ha de fer sempre dins del consens amb les persones i/o entitats que en són propietàries. Si voleu conèixer millor aquesta

CASTANYADA

Un any més, arribat el 31 d'octubre, les castanyes i moniatos van arribar al nostre poble, on, en convivència amb les disfresses de Halloween, cada dia més presents, es va celebrar de diferents maneres la festa de La Castanyada al nostre poble.

El jovent del nostre poble van organitzar el sopar de Castanyada, a 2/4 de 10 de la nit, a la sala del Teatre Municipal.

Sopar de Castanyada de l'AJALL.

A l'escola Els Til·lers també van celebrar la Castanyada de forma especial, en aquest cas, un dia abans, ja que el dia 31 estava designat com a festiu de lliure elecció. Pel matí, en grups fets per nens i nenes de diferents edats, es van dedicar a fer panellets, i per la tarda, en una festa

oberta a tota la comunitat educativa, l'alumnat de l'escola va fer una exhibició de balls tradicionals. En acabar, tots els assistents i participants van poder fer una degustació de castanyes i panellets, gentilesa de l'AMPA de l'escola.

Balls tradicionals pels alumnes de l'escola.

També a la llar d'infants Rialles, van celebrar de forma especial la Castanyada. A la Llar de Jubilats també es va celebrar amb un sopar.

DIADA NACIONAL I PROCÉS

Josep Ma Esteve

Un any més, Catalunya va encarar un altre 11 de setembre reivindicatiu per la independència de Catalunya, però aquest cop tenint en l'horitzó la publicació de la sentència del judici als nostres representants per haver organitzat el referèndum de l'1 d'octubre de fa dos anys.

Com sempre, la resposta del nostre poble fou espectacular, així com la d'Artesa, des d'on van sortir dos autocars, organitzats per l'Agrupació Cultural *La Femosa*, per participar a la manifestació prevista per la tarda d'aquell dimecres. En aquesta ocasió, la manifestació va omplir la Gran Via i la plaça Espanya de Barcelona.

També, el dia 1 d'octubre, el segon aniversari del referèndum per l'autodeterminació, es va llegir un manifest davant de l'ajuntament, en defensa de les llibertats del poble català.

Manifestació de l'11 de setembre a Barcelona.

Fotos: J. Ma Esteve i M. À. Florensa

Acte de l'11 de setembre a Artesa.

L'espera tensa a la sortida de la sentència es va acabar el 14 d'octubre, quan es va publicar la sentència condemnatòria pels nostres representants amb penes que oscil·len amb 13 anys de presó per l'Oriol Junqueras pels delictes de sedició i malversació a la inhabilitació durant un any i vuit mesos per desobediència als qui han estat condemnats en Santi Vila, la Meritxell Borràs i en Carles Mundó. La resta de condemnats ho han estat tots a penes de presó de 9 anys com a mínim.

Una onada d'indignació es va estendre per tot el país, i les mostres de protesta es van iniciar ben aviat, amb concentracions per tot el territori i en especial a Barcelona, on la principal mobilització fou a l'aeroport. Arribada la nit, la tensió va esclatar arreu de les principals ciutats del país, i es van produir escenes de violència amb càrregues policials per part de la Policia Nacional i dels Mossos d'Esquadra. En una d'aquestes càrregues a l'aeroport de Barcelona, un jove estudiant del nostre poble fou ferit de gravetat amb la conseqüència de la pèrdua d'un ull. Des d'aquestes pàgines volem enviar els nostres ànims i suport a la família del nostre veí.

Però la mobilització no va acabar aquell dilluns 14 d'octubre, sinó que va continuar cada dia d'aquella setmana repetint-se la mateixa dinàmica, manifestacions i concentracions completament pacífiques i sense aldarulls durant el dia, i càrregues policials, aldarulls i destrossa de mobiliari urbà durant les nits, sobretot dels tres primers dies posteriors a la publicació de la sentència. També es van iniciar unes marxes per la llibertat que des de diferents punts del territori, van portar gent caminant, tot tallant carreteres, principalment a la nostra capital, a Barcelona, però que també van tenir el seu reflex a petita escala, amb diferents marxes que van portar els manifestants des dels pobles a les capitals de província, com va ser el cas de la que va sortir de Puigverd de Lleida, tot passant per Artesa, el dia 18 d'octubre. Dia en què es va convocar una aturada de país en protesta contra la sentència i la resposta policial a les manifestacions convocades.

Sortida de la Marxa d'Artesa.

Manifestació a Lleida del 18 d'octubre.

Des de Puigverd a Lleida

caminant o amb tractor!

sortida: 14.30h a la Plaça

Porta roba i calçat còmode!

Arribada de la Marxa a Artesa.

Sortida de la Marxa d'Artesa.

Una altra gran manifestació fou convocada el 26 d'octubre per part d'Òmnium i l'Assemblea Nacional de Catalunya, que va omplir de manifestants el carrer Marina de Barcelona. El país continua mobilitzat, encara que les accions en aquests moments, estan més espaiades.

Manifestació a Barcelona del 26 d'octubre.

GREUS INUNDACIONS

Josep Ma Esteve

Fotos: J. Ma Esteve, M. À. Florensa, Lluís Gil i Josep Gallart

Si fa un any parlàvem de pluges fortes. Aquest any hem hagut de lamentar unes greus inundacions produïdes per unes pluges molt abundants que van deixar uns registres històrics superiors als 300 litres per metre quadrat en comarques com ara el Baix Camp o la Conca de Barberà. Al nostre poble, les fortes pluges van provocar el desbordament del torrent de la Femosa, com no recordàvem haver vist mai els joves i no tant joves del poble.

Aquest desbordament, ha provocat greus danys a tot el territori per on passa, deixant carreteres tallades, camps inundats i molt malmesos arreu del terme d'Artesa per on discorre la Femosa.

Les imatges de la Femosa que tothom ha pogut veure, semblen talment les d'un riu i no les del torrent a les quals estem acostumats. En podeu veure un recull en aquesta mateixa revista. Degut al desbordament, tots els accessos cap a Margalef, Castellldans o Lleida van quedar tallats, havent de donar la volta per Aspa i Alfès tots aquells que volien anar a Lleida capital o a Les Borges Blanques, per dir dues capitals de comarca. La carretera a Lleida va trigar dos dies a poder obrir-se de nou al trànsit, però les afectacions a camins i finques, van durar molts més dies, ja que alguns ponts van quedar afectats.

La Femosa al camí de Castelló a l'alçada del molí.

Vista de La Femosa des del molí.

Vista de la Femosa al camí de Castelló.

Detall del pont de camí de Castelló prop del molí.

Costat est del Pont del camí de Castello.

La Femosa al pont del camí de Castelló.

La Femosa al viaducte de la línia de TGV.

La riuda al pont de les Fonts.

El desaigüe de Margalef a la Dragona.

Aspecte de la Llaguna.

Efectes ade la riuada de La Femosa als ponts de les Fonts i de carrerada de Mulleu.

SORTIDA DEL GRIU A TARRAGONA

Junta del Griu

14 de setembre, un dissabte qualsevol per molts, però per nosaltres la que podria ser l'última sortida de la temporada. Ni més ni menys ens acomiadàvem a Tarragona a les festes de Santa Tecla. Griu, pirotècnia i timbals carregats dins d'un carro que passeja les imatges d'un Griu, una Hydra i tot un poble per les carreteres de tot el país. Un cop a Tarragona amb el Griu a lloc, preparam les enceses i ens enfundem els vestits de diables. Ens espera una vesprada entretinguda en

una concentració de plomes i foc. Cinc bèsties participants, el Griu de Tarragona com amfitrió, la Virgília de Torredembara, el Basilisc de Matarò, el Ferafoc de St. Quintí de Mediona i, acompanyat per nosaltres, el Griu d'Artesa de Lleida. A més a més, quan el Sol quasi toca l'horitzó i escortat per les colles Ball de Diables petit de Tarragona, Drac petit de St. Roc, Bou Petit de Tarragona i Vibrieta La Serrallença, veurem el naixement d'una altra bèstia, un altre company,

el Griu petit de Tarragona.

Tres enceses més una de conjunta en tres punts preciosos de la ciutat, observats per centenars de persones. Donava gust com molts parells d'ulls tenien les mirades fixes en el que fem i en el que som, una part de la cultura catalana. Aquest dia érem pocs, mig coixos i vam suar, acompanyats de la percussió dels Kumbeya que ens donava força, i així el Griu va complir i cremar acompanyant el naixement d'una nova bèstia.

Un nou Griu ja corre, vola i crema pel món.

L'any que ve noves aventures, més aprenentatges, errors i encerts, pólvora cremada i impregnada a la pell, petards de colors, balls, festa, foc i cultura, és a dir, que torna el Griu d'Artesa de Lleida.

Salut i foc.

DOMUS XEMENEIES

Miquel Carrera Castellví

Havia parlat en el darrer número de les xemeneies industrials, les dels mons fabrils, i rememorava les antigues fumeres que escopien els gasos de màquines de vapor, i de si aquestes encara hi són, es mantenen i com es mantenen.

De xemeneies industrials n'hi ha que m'han impressionat, bé per la grandària, bé per la monumentalitat, bé per l'emplaçament. Si començo per la més propera, recordo la xemeneia d'INPACSA a Balaguer. Si ja passeu dels cinquanta potser el record que tindreu més poderós de la capital de La Noguera serà la forta olor que allí s'ensumava, era l'activitat industrial d'una paperera gegantina emplaçada ben bé a l'entrada de la població. Deien els balaguerins que ja hi vivien acostumats, però era realment una olor estranya, quasi desagradable, de l'activitat de digerir cel·lulosa per fabricar paper. La indústria s'acabà als anys 90, després d'escàndols financers que també ens afectaren; la pela, vés. Se n'anà la indústria i els llocs de treball, però afortunadament en quedà l'esvelta i alta xemeneia, que avui mig competeix com a senyal de la ciutat amb el Sant Crist de l'altra banda de riu.

Prop nostre, però cap al sud, hi ha una altra xemeneia que per les seves dimensions em té fascinat. Tècnicament no és una xemeneia, tot s'ha de dir, però treu fum. Parlo de l'enorme torre de refrigeració de les centrals nuclears d'Ascó, i ho escric en plural perquè n'hi ha dos de centrals allí instal·lades, si bé amb una torre per refredar l'aigua abans d'abocar-la a l'Ebre, es veu que ja passen. Si sou de rodar i a vegades heu seguit l'eix de l'Ebre

Central nuclear d'Ascó.

DOMINI. SINGULARS

riu avall, la recordareu segur; una massa cònica, però amb perfil corbat. Enorme, però esvelta també, sabent que per sota és oberta, pensada per afavorir el pas de l'aire i refredar així l'aigua. Es veu des de dalt de La Granadella, quan ja es guaita cap a la vall de l'Ebre. I per incrementar el xoc de veure-la, res com observar els núvols blancs que surten de dalt; no és radioactivitat, només vapor d'aigua, però l'ensurt ja el teniu a sobre.

Parlant de fums i de comarques de Tarragona, les xemeneies de la refineria de Repsol prop de la ciutat, a La Pobla de Mafumet fan feredat. La ciutat veïna, nosaltres potser l'associem a l'antiga Roma

Planta de Repsol.

per allò de l'amfiteatre, el fòrum i la muralla, o potser ens ha atret el port, o l'espectacle de la festa castellera de l'octubre. Resulta, però, que la ciutat i rodalies tenen molta, molta indústria química, sent-ne la refineria un dels orígens. Des del Coll de l'Illa ja s'endevina i es veu també el fum blau fosc que deixa anar. Ja ho deien Els Pets: *Quan passeu per l'autopista que va paral·lela al mar, si és de nit alceu la vista, veureu un cel roig i clar.* Parlen del seu poble i d'aquella zona, sí, i dels fums de la indústria química. Si en tot això hi voleu buscar l'estètica i imatges valentes us recomano que de nit aneu per la carretera N240 cap a l'estació de l'AVE de Tarragona; en desviar-vos a Perafort, a l'altre costat us queda Puidelfí i, darrera, la refineria. En nits fosques es veu el perfil de l'església del poble il·luminada per darrera per les torxes de Repsol; si ho sabessin els de Hollywood hi vindrien a rodar una escena.

Ja ho veieu, en quines coses em fixo ... No voldria acabar sense citar unes altres xemeneies que em tenen el cor robat des que visc pel Vallès. I no són al Vallès, són a Sant Adrià del Besòs, a l'extrem nord-est de la ciutat de Barcelona, ja passat el riu Besòs si sortiu de Barcelona. Són les restes d'una antiga central tèrmica, amb tres grups generadors. Fou de les que cremaven fuel, descarregat de petrolers en un pantalà proper, i que creaven una atmosfera grisa i contaminant en aquella part de món. Degut a les pressions veïnals i de

l'administració en cessà l'activitat completa cap al 2011, i en quedaren les xemeneies, les tres, visibles quasi des de qualsevol punt de la ciutat. Potser em classificareu com a *friqui*, però creieu que val la pena d'arribar-hi, i passejar a peu per sota. Us sentireu petits, petits, i comprendreu com tot canvia; allò que havien estat horts visqué la primera industrialització, la modernitat dels anys 60 i 70, les crisis de finals de mil·lenni i avui és un solar buit, confiant que continuï així molt temps. A rodar!!!!

AJUNTAMENT D'ARTESA DE LLEIDA INCLUSIU O EXCLUSIU?

Una ciutadana d'Artesa de Lleida

Hem passat part de l'estiu esperant una resposta per part de l'ajuntament d'Artesa de Lleida referent a les estades que han organitzat per als infants. El problema ha estat la inclusió que des de la meva pròpia experiència s'ha negat. Els infants amb NEE, (Necessitats Educatives Especials), tenen dret a gaudir de les mateixes activitats que la resta de nens i nenes i en aquest cas en concret activitats que ofereix l'ajuntament del poble per a tots els infants a partir de 3 anys, s'ha de contemplar la diversitat, és un dret que tenen, però no ha estat així aquest any. La resposta al plantejament van ser els diners que costava un monitor especialitzat.

Un equip de govern compost per persones del poble crec que s'ha de preocupar per tothom de la mateixa manera. Un equip de govern entenc que ha de ser inclusiu i ha de vetllar perquè al poble i càpiga tothom i tothom estigui ben atès segons les seves necessitats des del més petit fins al més gran.

Com artesenca m'he sentit menyspreada per l'equip de govern, no esperava una solució immediata a la meua queixa, que va ser feta formalment i entrada a registre, però sí esperava una resposta i una reflexió.

La resposta va ser a finals de juliol, un cop passades les estades, simplement dient que aquest any havia anat tot bé i que havien valorat que no es necessitava personal de suport, quan

aquest personal es va demanar per atendre els menors inscrits. Sí, va anar tot bé gràcies a la bona voluntat de la directora de les estades, que va fer tot l'humanament possible per atendre a tots els infants i no rebutjar-ne cap. Van fer una molt bona inclusió i van treballar tot el mes perquè aquests infants poguessin gaudir igual que la resta, i així va ser.

Permeteu-me una última reflexió: jo pago els impostos a Artesa de Lleida, i dels meus impostos una part són per pagar els sous dels regidors i l'altra per la seguretat social de l'alcalde. De veritat que una part dels nostres impostos no poden tenir com a finalitat la vetlla d'infants que ho poden necessitar? la inclusió de tota persona a la societat és un dret, un dret que la llei reconeix, els drets humans també. Aquest estiu Res, ha estat la resposta per part de l'ajuntament, perquè la inclusió no els interessa? La consideració primordial en activitats on participen infants ha de ser la protecció de l'interès superior d'aquests i en aquest cas l'Ajuntament, com a organitzador d'aquestes activitats de lleure s'haurien d'haver pres les mesures necessàries per assegurar que tots els infants gaudissin plenament de tots els drets humans i llibertats fonamentals en igualtat de condicions amb els altres nens i nenes. Jo vetllaré per intentar que això es compleixi i tots els infants d'Artesa de Lleida tinguin les mateixes oportunitats.

ARTESA ANYS 1967-1968. RECORDS D'UN CAMPAMENT I D'ALTRES EXPERIÈNCIES D'INNOVACIÓ DE LES FORMES DE VIDA HABITUALS

Juanjo Jové Peres

Fotos: Josep Piñol

Fa uns tres mesos el Bep Gallart em va enviar unes quantes fotos que mossèn Josep Piñol havia fet l'any 1968 en un campament de nens d'Artesa i Puigverd que es va fer a Ulldemolins (en la zona de les ermites). Les fotos estan fetes durant un "foc de campament" (sense foc) realitzat dintre d'una de les ermites (aquella en què dormíem, sobre palla, que feia de matalàs, col·locada a les capelles laterals de l'ermita). A les fotos s'observen nens actuant davant els seus companys i alguns monitors, tots ells asseguts en rotilana.

Al cap d'un mes i mig d'enviar-me les fotos, em va demanar si podia escriure un article per *La Femosa* explicant l'experiència d'aquell campament. Li vaig dir que sí, però afegint que explicaria algunes altres coses que enriquien la comprensió d'aquella experiència.

I. LES EXPERIÈNCIES

Començaré contant algunes coses que van succeir l'estiu de l'any anterior al del campament (és a dir, el 1967).

Amb la meua núvia, la Véronique, anàvem a banyar-nos cada dia a la piscina que el meu pare havia fet al mig de la plantació d'arbres fruites del Saladar. Venien també a la piscina nens d'Artesa. La Véronique, és a dir la Vero, que era molt bona nedadora, els va dir que si volien els ensenyaria a nedar tal com ho fan els grans campions.

Al cap d'uns dies d'entrenar, l'experiència va derivar cap al teatre. Després de nedar els nens creaven, estimulats per la Vero i per jo mateix, petites representacions improvisades sobre motius divertits. Ens ho passàvem tan bé que vam decidir donar un pas endavant: preparar una representació per ser feta davant dels pares a la sala del *Hogar del Productor*.

El projecte es va complicar perquè molts altres nens i nenes se'n van assabentar i ens van dir que també volien fer teatre. Total que es van preparar tres obres, corresponents a tres nivells d'edat. Els més petits, si recordo bé, tenien 4-5 i 6 anys. Els més grans eren preadolescents. Un d'ells era el Bep Gallart.

Les obres tenien arguments preestablerts (*El gall Kikiriki*, *El flautista d'Amelin* i *Anglatina la princesa*

adormida), però la manera de representar les seqüències era en bastants moments decidida pels propis nens i nenes. S'ho passaven molt bé improvisant. Recordo que la Joaquina Pomar, filla de la Mundeta, representant el paper de granota, feia uns salts de granota divertidíssims. També recordo que el Bep, l'Enric de la Digna i el Josep Prades de cal Manyo feien, dintre de l'obra *Anglatina la princesa adormida*, un sketch, totalment improvisat per ells, en què caracteritzats de pagesos, imitaven els humoristes d'aquell temps, molt propensos a caricaturitzar la pagesia. També recordo que l'Arcadi Prades de cal Manyo va quedar tan impactat per l'experiència de fer teatre amb implicació vivencial i creativa, que l'any següent, a les vacances d'estiu, va vindre a casa meua a ensenyar-me unes obres de teatre que ell havia escrit. Escriure teatre s'havia convertit per ell quasi en una passió.

El dia de la representació, l'assistència va ser massiva. No podia ser d'una altra manera doncs els nens i nenes, amb el seu entusiasme, havien despertat en els seus pares i familiars, prometedores expectatives i una alta sintonia emocional.

Les tres representacions van tenir molt èxit. Una altra experiència, especialment gratificant, la van tenir els nens i nenes d'Artesa en relació a la Festa Major. Tot va començar amb el projecte de fer unes casetes de fira que gestionarien amb una àmplia autonomia, i comptant amb l'ajuda supervisora d'alguns adults, el seu funcionament. Recordo la joiosa participació dels pares, i fins i tot, dels paletes del poble, per cedir taulers de fusta, taulons, borrasses de collir olives, cordes..., a fi que poguéssim muntar unes peculiars i, sens dubte, molt humils casetes de fira.

Entre les casetes no hi havia separació, formaven com un tren de casetes.

Hi havia una caseta de tir amb escopetes de perdigons (portades pels menors), una caseta de pesca amb canyes de pescar (fetes amb canyes, cordes i filferro) que permetien tenir molts diversos premis, i altres casetes que no recordo amb precisió (una em sembla que era una tómbola). El fet que les casetes fossin gestionades pels propis menors, va determinar que es fessin bastants diners doncs pares, familiars, amics...

i en definitiva la majoria del poble, va voler participar.

Què vam fer amb els diners? Vam anar tots a Lleida al circ (viatge gratuït i entrades també). El circ era el de *La Ciudad de los Muchachos* (més endavant explicaré alguns lligams existents entre la filosofia d'aquest circ i la filosofia que presidia les experiències fetes amb els nens i nenes d'Artesa els anys 1967 i 1968, experiència del teatre, experiència de les firetes i experiència del campament a Ulldemolins)).

Després d'explicar de manera concisa les experiències del teatre i de les firetes, passo a contar l'experiència del Campament a Ulldemolins. Suposo que l'èxit de les experiències anteriors van engrescar-nos a iniciar una nova experiència: muntar un campament per a nens d'Artesa i de Puigverd. És segur que el fet de fer-lo a les ermites d'Ulldemolins, va ser iniciativa de mossèn Piñol, que havia de conèixer aquestes ermites i que havia de saber que seria fàcil aconseguir el permís pertinent i les claus de l'ermita en què ens vam allotjar.

Naturalment, també havia d'assegurar una intendència solvent per cobrir les necessitats alimentàries. El Bep em va passar uns articles de *La Femosa*, número 2 (octubre 1968) i número 7 (abril-maig 1968) que donen compte del important paper fet per l'Agrupació Cultural La Femosa en aquest capítol.

En quant al grup de responsables per conduir el campament en el dia a dia, es va acudir a joves disponibles d'Artesa (tots ells estudiants que durant les vacances d'estiu podien disposar lliurement del seu temps). L'Antonieta de cal Salla i l'Anabel de cal Jové, s'encarregaven de la cuina. I el Ramón Domingo de ca l'Eugeni, el Miguel Omedes (un company meu d'estudis a la Universitat que, en una de les fotos preses per mossèn Piñol, apareix vist pel darrera, i que té el cabell totalment blanc degut a que era albí) i el Juanjo de cal Jové ens encarregàvem de conduir les activitats al llarg del dia.

Contaré ara alguna referència anecdòtica que faciliti la comprensió del tarannà de tota l'experiència.

Com vam fer el viatge d'anada i tornada? Doncs tots muntats en una carreta tirada per un tractor. Sí, des d'Artesa fins a Ulldemolins, asseguts al terra de la carreta. Eren sens dubte altres temps. A la carreta, a més dels nens i monitors hi havia diverses caixes amb material aportat pels propis infants: una escopeta de perdigons, llibres, jocs... Tot el que ells van creure interessant per passar-s'ho bé.

Quines activitats es feien al llarg del dia? Caminar, banyar-se en unes tolles d'aigua espectaculars, fer cometes amb canyes, paper i corda, jugar, mirar i llegir contes... I una activitat que sorprenentment es va convertir en estel·lar: l'hora de gimnàstica.

Com he dit abans es van buscar possibles monitors pel campament, estudiants d'Artesa. Un d'ells va ser el Ramon Domingo de ca l'Eugeni. Va dir que sí. Els seus estudis anaven encaminats a ser militar, i per això va estudiar a l'Acadèmia Militar de Saragossa, però finalment no va passar les proves definitives. En el campament vam acordar que ell es fes càrrec de la gimnàstica. La primera sessió de gimnàstica va ser per als altres monitors com un electroxoc doncs el Ramon Domingo es va comportar com si fos un comandant militar: consignes i ordres a l'estil de la *mili*, els nens armats amb fusells que eren canyes tallades a mida, desfilades a ritme de "*un, dos, tres, un, dos, tres...*; *derecha, izquierda, alto, firmes, media vuelta...*" Es a dir tot el contrari del que desitjàvem. Ens va passar pel cap suprimir el dia següent aquella activitat tant militarista. Però la sorpresa va ser majúscula quan vam comprovar que els nens s'ho passaven la mar de bé fent de soldats. Per a ells i pel Ramon Domingo era un joc. I per a la resta de monitors va acabar sent-ho també. Un joc altament gratificant. *Firmes, presenten armas...! Apunten, disparen, fuego!* Tot un sorprenent èxit.

A la nit, després de sopar, tocava fer foc de camp (sense foc) dintre de l'ermita. Els nens preparaven i feien els seus particulars *sketchs* humorístics. Un d'ells va destacar enormement. El van fer el Ramon i el Julio de cal Manos. Com que es tractava d'una representació d'ombres xineses, es va utilitzar un llençol com a pantalla i una llanterna de butà com a focus de llum. Darrera de la pantalla, el Ramon i el Julio, van col·locar una taula amb els estris pertinent al tema de la representació: una operació d'alt risc. Utilitzant una serra, un ganivet i una corda, el Ramon va operar el ventre del Julio que, com estava anestesià, no va dir ni *piu*. L'èxit va ser majúscul. Mossèn Piñol va venir un dia al campament. Aquell dia va fer les fotos que em va enviar el Bep. I aquell mateix dia, després del foc de camp i quan els nens estaven ja en silenci i estirats sobre la palla i començaven a tancar els ulls, Mossèn Piñol, amb veu pertorbadora va narrar, cal suposar que amb la intenció d'ajudar-los a dormir, un conte de terror. Evidentment, no tots van aconseguir adormir-se fàcilment. A l'hora del menjar, cap problema. Els encarregats

de la cuina ho tenien tot puntualment preparat. I al matí, el Ramon Domingo de cal Eugeni i l'Antoni de cal Pigrossa anaven, segons necessitats, a comprar a les botigues del poble. (Per cert, un dels dies del campament, alguns membres de l'Agrupació Cultural La Femosa van venir a veure'ns i ens van portar, amb la més bona intenció del món, tal quantitat de conills que els responsables de la cuina van quedar bocabadats). Una altra experiència vinculada als estius que estic recordant va consistir en la construcció de dues cistelles de bàsquet que van ser fetes al taller del Ramon de la Felisa. Jo vaig preparar els patrons de paper i em vaig encarregar de corbar els tubs de ferro que serviren per crear l'estructura base de les cistelles. Després, el Ramon va fer les peces restants i va soldar, amb la meua humil col·laboració, tot el conjunt. Després d'afegir els taulers d'aglomerat i els cercols, i de pintar-ho tot, les dues cistelles van quedar llestes per a ser estrenades.

L'estrena va tenir lloc a la sala del *Hogar del Productor* que va funcionar, a pesar de tenir unes mides bastant més petites que les reglamentaries, com a pista de Bàsquet. Els equips enfrontats van ser l'improvisat d'Artesa de Lleida i l'Antorcha de Lleida (el millor equip de la província). Per sort, en aquell moment alguns estudiants artesencs teníem un relativament bon nivell com a jugadors de bàsquet. La primera part va ser bastant competida. Ens van treure un curt avantatge. A la segona, ens van superar amb claredat. Recordo que el públic ens animava sense defallir en cap moment. I cada vegada que fèiem cistella, la cridòria era majúscula.

Aquelles cistelles després van ser instal·lades al pati de l'escola i van fer el seu servei durant uns quants anys. Suposo que com que eren bastant escanyolides no deien durar gaire.

II. EL PERQUÈ DE TOT PLEGAT

Les experiències que acabo de narrar van ser fetes en un context que ho va emmarcar i estimular.

La dècada dels anys 60 va ser un període sorprenent en què el progressisme anava bastant desfermat. Tot semblava possible. Sobretot entre la joventut estudiantil. En el països rics els fills de la classe mitjana es rebel·len contra el món sociocultural que els envoltava. Els *hyppies* s'espandeixen i s'ho passen pipa creant grups i comunes alliberades de totes les restriccions culturals que consideraven "castradores". I a les universitats, els moviments llibertaris i revolucionaris adquireixen una força inusitada als

Estats Units i a Europa. L'any 1968 esclaten les gran revoltes estudiantils (a Europa, París al capdavant) que en el deliri desfermat creien possible canviar radicalment la societat en un obrir i tancar ulls. "Volem l'impossible", "La imaginació al poder", "Prohibit prohibir", "Ho volem tot i ho volem ara", "Quant més faig l'amor, més ganes tinc de fer la revolució", "Hem de follar el poder establert"... són eslògans il·lustratius. Els anys 1967-1968 jo estava acabant els meus estudis universitaris a Barcelona. La sintonia que teníem els estudiants espanyols amb els estudiants de la resta d'Europa era absoluta, amb l'afegit que aquí estàvem a la vegada molt desfermats lluitant contra el franquisme.

en aquest context no és estrany que en els meus estudis de Pedagogia posés molt èmfasi a conèixer els moviments renovadors escolars i sobretot els que estaven enfocats al canvi de les formes de vida (escoles en les quals els nens i nenes tenien un paper molt actiu en la regulació autònoma de la vida del centre, escoles que preparaven els infants per saber viure cooperativament, escoles enfocades a crear ciutadans i ciutadanes socialment responsables i actives...). Em va interessar molt els moviments escolars centrats en l'autogestió escolar per part de l'alumnat creats als Estats Unit i a Rússia.

Sobre l'autogestió en el món educatiu té interès evocar, com abans he esmentat, el cas del circ gallec *La Ciudad de los Muchachos* que va tenir tant èxit als anys 60 del segle XX i que va ser el circ que van veure els infants que, com he explicat abans, van autogestionar les casetes de tir de la Festa Major.

En els meus estudis també vaig descobrir el moviment educatiu espanyol focalitzat en que l'alumnat visqués en el si de cooperatives escolars autogestionades (cosa que els permetria més endavant participar i gestionar la vida de les cooperatives en les quals es veiessin involucrats). També vaig descobrir que a Artesa hi havia un *coto escolar* (el petit bosquet que hi ha prop de l'ermita de San Ramon), que havia estat creat (evidentment abans del franquisme) a fi que els nens poguessin fer pràctiques relacionades amb el seu futur com a pagesos i cooperativistes. Naturalment, com l'escola franquista no tenia cap interès a educar ciutadans lliures i cooperatius, sinó formar mers súbdits, es va desentendre de la funció assignada als *cotos* escolars. Un altre aspecte contextual que cal remarcar és que a la dècada dels 60 del segle XX els hàbits castradors del franquisme estaven ja bastant afeblits, cosa que permetia que l'Agrupació Cultural

La Femosa anés fent el seu camí, que certes iniciatives progressistes tiressin endavant i que la gent col·laborés, com va succeir a Artesa, fins hi tot amb entusiasme, amb aquest tipus d'iniciatives.

Les quatre experiències que abans he contat, fetes a Artesa els Anys 1967-1968, cal vincular-les, doncs, a un jove estudiant que es deia Juanjo que, inserit en el context sociocultural i polític propi dels anys 60, intentava implicar-se en formes de vida renovadores de les imperants. És a dir, en formes de vida més imaginatives, variades, gratificants, socialment compromeses i enfocades a la cooperació desinteressada de tots plegats. I com que estava a un pas d'iniciar la meua vida professional com a educador em semblava molt important treballar amb nens i nenes, compartint amb ells les formes de vida desitjades. Com deia fa un moment: imaginatives, creatives, gratificants i, en definitiva: humanitzadores.

Al 1968, vaig acabar els estudis, però per imprevistos capritxosos del camí de la vida, vaig començar la meua vida professional fent un gir

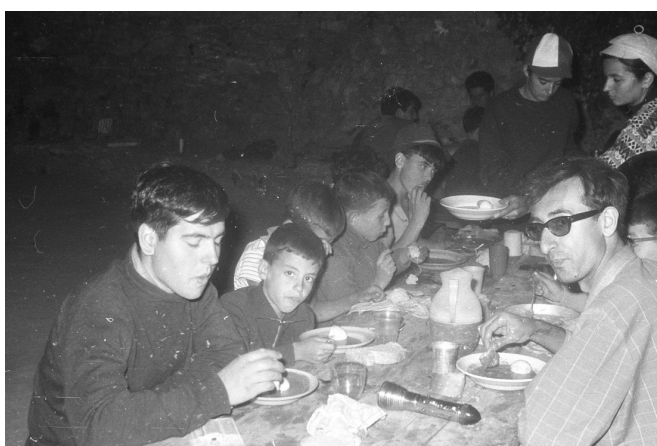
imprevist: en lloc de treballar amb infants, que era el que en principi desitjava, em van contractar per treballar com a educador de mestres. Aquesta ha estat la meua professió fins a la jubilació. Una professió que sortosament m'ha permès treballar amb molts mestres i, directa o indirectament, amb molts nens i nenes.

Els estius de 1967-1968 segueixen sent un referent rellevant a la meua vida. Les experiències en què em vaig veure implicat m'estan encara ara recordant i pregonant que dignificar la vida té a veure amb fer-la més imaginativa, més creativa, més humana.

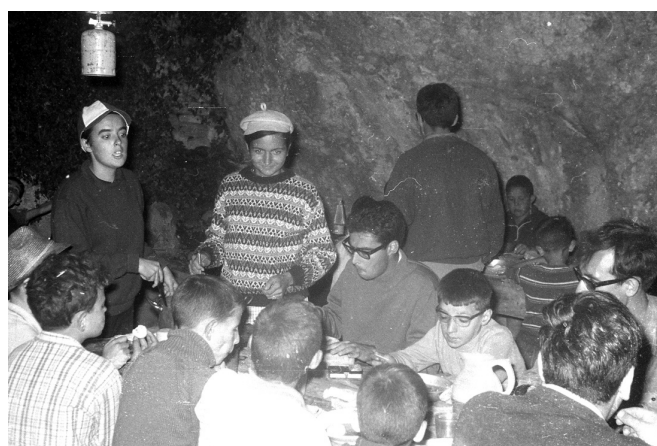
La resta, és secundari.

Sigui com sigui, contemplades aquelles experiències des de la distància de 60 anys, no puc deixar de sorprendre'm del fàcil que va ser portar-les a terme. Segurament aquesta facilitat va ser deguda que tothom tenia, en aquells anys, moltes ganes que l'encongida i nefasta vida generada pel franquisme passés a millor vida i fos substituïda per una altra més oberta, satisfactòria i humana.

FOTOS DEL CAMPAMENT A ULLDEMOLIS (JOSEP PIÑOL) .

Sopar dels nens i monitors.

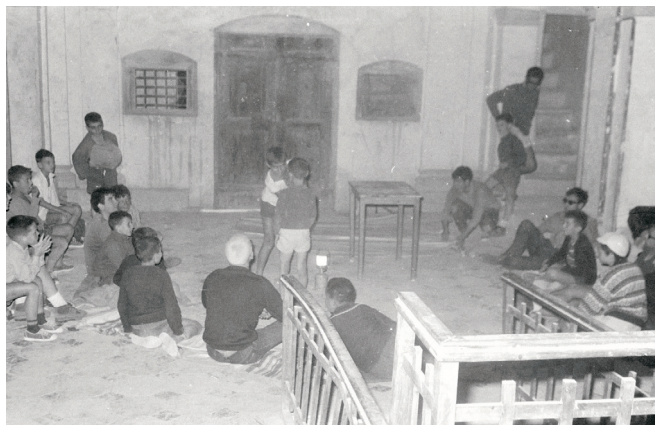

Alguns nens participants al campament.

Alguns nens participants al campament.

Foc de camp dins l'ermita.

Representació d'un nen al foc de camp.

Representacions dels nens al foc de camp.

L'EXPANSIÓ URBANÍSTICA D'ARTESA DE LLEIDA EN LA DÈCADA DELS 50 DEL SEGLE XX (1a PART)

Josefina París Mor. Arxivera-historiadora.

Fotos: Arxiu de l'A. C. La Femosa

INTRODUCCIÓ

Per entendre el creixement urbanístic de l'Artesa moderna ens hem de traslladar a la dècada dels anys 50 del segle XX, en temps de la *Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos*, quan es construïren dues obres força importants pel poble: *L'Hogar del Productor* i El grup d'habitatges de l'Organització Sindical, Germans Pujol Reñé. Aquestes noves construccions edificades, una a peu de carretera i l'altra a l'altre costat de la dita via de comunicació, en zona rústica, van canviar la tendència del creixement urbanístic del poble. Artesa al llarg de la seua història sempre s'havia expansionat vers la part Nord, Nord-oest i Sud del seu nucli urbà. La carretera L702, situada a la part Est del municipi, durant dècades, havia frenat el creixement i expansió en aquesta zona.

CONTEXT HISTÒRIC

Las Hermandades Sindicales de Labradores y Ganaderos apareixen l'any 1940 amb la llei de Bases del 6 de desembre, eren unes institucions de dret públic amb plena personalitat jurídica. Van desaparèixer entre 1977-1980 transformant-se en les Cambres Agràries.

L'objectiu de les Germandats era agrupar a tots els productors del camp, explotacions forestals i ramaderes a efectes de reglamentar i perfeccionar la producció, evitar els abusos d'interès personal i fer participar els seus afiliats de la disciplina de la F.E.T. i de les J.O.N.S de la revolució tradicional-sindicalista. Les Germandats col·laboraven amb els diferents serveis de la *Central Nacional Sindicalista* (CNS) com eren Educació y Descans; Oficines de Col·locació; Previsió; *Assessoria Jurídica*; *Defensa del Productor*; *Obra Sindical del Hogar*, etc., etc. Les Germandats estaven obligades a complir les ordres que publicaven aquests serveis, amb la màxima exactitud. L'estratègia del nou Règim era vigilar la població i ocupar tots els espais d'influència possibles. Pretenien instaurar la idea jeràrquica de la uniformitat, de nació única, monolingüe, nacional-sindicalista i de pràctica catòlica i apostòlica. (Sanvicen 1999: 265-266) Al poble d'Artesa la *Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos* es va constituir el 21 de

setembre de 1943, essent el seu primer President, Josep Bonet Paris (1).

L'HOGAR DEL PRODUCTOR

El procés constructiu

Finalitzada la dura etapa de la postguerra, a partir de la dècada dels anys cinquanta, comença la recuperació simbolitzada en la supressió de les cartilles de racionament. Aquesta progressiva superació de la misèria anà acompanyada de la reconstrucció urbanística i l'expansió econòmica a les terres de Lleida. (Jarné 1999: p. 201-202) La pagesia va haver de partir de zero, però comptava amb els elements d'una estructura natural i bàsica –terra, aigua i clima- que l'agricultor amb el seu esforç, treball, inventiva, ... va saber assimilar i adaptar a totes les millores tècniques posades al seu abast. La revolució, que més tard es donà al camp de Lleida, ha estat, a parts iguals, el resultat de les aportacions de la tècnica i de l'home (Porta 1995: p. 75-76).

A Artesa aquesta tènue millora de la misèria va quedar reflectida amb la voluntat de voler construir *L'Hogar del Productor*. Aquesta construcció era prioritària, ja que, a part de ser la seu de *La*

Façana principal del *Hogar del Productor* (finals anys 50 del segle XX).

Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos, havia de ser el lloc d'esbarjo i d'oci de la gent del poble. Havia de substituir les sales de ball, cinema, cafè, ... dels antics sindicats i altres associacions culturals d'Artesa. L'Obra Sindical ara planificaria la cultura, l'esport i l'oci, subvencionant, quan calia, sessions de teatre, cinema, excursions, etc. El lloc escollit per fer la nova construcció va ser els antics safarejos municipals, situats vora la carretera L702 que va de Lleida a l'Albagés, fóra del nucli urbà d'Artesa. El lleure i la festa que des de temps immemorials s'havia celebrat al centre del poble, ara es traslladava a la zona d'eixample. L'arquitecte José Antonio Sanchís Rodríguez, assessor de l'*Obra Sindical del Hogar*, l'any 1949, redactà el projecte de l'*Hogar del Productor* i la seua construcció s'encomanà a l'empresa Construccions Puigdevall de Lleida (2).

El projecte constava dels Plànols i les Memòries d'oficis, les mesures, els preus detallats i el pressupost de les obres, junt amb el plec de condicions de l'edificació. Les obres havien de començar aixecant la part destinada a cafè per poder construir-hi un pis damunt on s'instal·larien les dependències de *La Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos* que en aquell moment ocupaven un local de lloguer al C/ La Bassa. Finalitzada aquesta primera part es continuaria per edificar la sala de ball i finalment realitzar tots el treballs necessaris per completar l'exterior de la façana. El desenvolupament de les obres van anar de la següent manera (fg. 1)

-Com estava previst, el cafè-bar va ser la primera dependència a acabar. L'any 1954 en la reunió de la Junta de La Germandat s'acordà redactar un plec de condicions per fer la subhasta pública del cafè, ja que aquest estava enllestit i seria un nou fons per continuar les obres (3).

El ballet d'Artesa davant llotges originals i el bar situat a l'interior de la sala (any 1952).

Sala i vestíbul (principis dels anys 70 del segle XX).

-El 17 d'abril de 1955 s'inaugurà la Biblioteca que hi havia a les dependències de *La Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos* (Gallart 1993: 131).

-Per la Festa Major d'Agost de l'any 1957 es començà a fer el ball a la sala de l'*Hogar del Productor*. La sala de cal Tomàs i la Plaça Major quedaven enrere (Costafreda 2000: 60).

-L'any 1961 l'Ajuntament dóna el permís per projectar cine a l'*Hogar del Productor* (4). Durant el llarg període de construcció, totes aquestes dependències, encara que no estaven

Part davantera de la sala. Banquet d'Homenatge a mossèn Anton Bernat (principis dels anys 60 del segle XX).

Escenari de la sala. Actuació de l'Orfeó Lleidatà en l'Homenatge a mossèn Anton Bernat.

acabades, ja s'anaven utilitzant per fer-hi tota mena d'actes d'esbarjo: ball, teatre, recitals, ...greu que va tenir el projecte constructiu de l'edifici. Era habitual que quan les partides de diners dels pressupostos destinats a la seua construcció s'exhaurien, les obres es paralyzaven i fins que no hi havia nous recursos no es podien continuar. Als arxius de *La*

Part posterior de la sala (finals dels anys 60 del segle XX).

Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos es pot constatar aquesta precarietat econòmica que esmentem. Diversos són els documents que reflecteixen les reclamacions dels proveïdors per cobrar les factures impagades.

El finançament de les obres

El finançament de les obres fou difícil i complicat pel poble d'Artesa. Eren temps de postguerra i la vida quotidiana s'anava superant molt lentament. La productivitat de les terres de cultiu continuava essent molt baixa. S'empraven tècniques de producció agrícola totalment artesanals. La vida de la immensa majoria de la població era dura i incòmoda.

El dia 2 de juliol de 1949 el Delegat Sindical de la província de Lleida, Claudio-Emilio Sánchez García concedeix a *La Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos* d'Artesa de Lleida, un préstec de 150.000 pessetes, sense cap classe

Vestíbulo de les oficines (principis dels anys 70 del segle XX).

d'interès, per començar la construcció de l'*Hogar del Productor*. Es fixà el termini de deu anys per retornar el préstec (5). AHLL, Cambres Agràries, Hogar del Productor, anys 1950-1991, document solt, Caixa 420. Naturalment això era un ajut per començar, però s'havien de buscar línies noves de finançament per dur a terme l'ambiciós projecte. *La Hermandad de Labradores y Ganaderos* d'Artesa demanà la col·laboració de l'Ajuntament per tirar endavant les obres. Aquest s'hi va avenir i comprometre. L'any 1950 va cedir l'arrendament de les herbes del terme, mentre durés la seua construcció. També l'any 1951 l'Ajuntament cedí l'arrendament dels comunals del municipi a la Germandat, fins a acabar les obres del nou edifici (6).

El 5 de juny de l'any 1950 en una reunió de la junta de la Germandat s'acordà obrir una línia de mini crèdits voluntaris per la gent del poble per

contribuir a les obres de l'*Hogar del Productor*, amb les següents condicions: -El crèdit seria sense interès.- La Germandat retornaria el crèdit quan fos possible, previ sorteig entre els creditors.-

Com a garantia se cedia l'usdefruit d'una llotja de la sala de ball a cada col·laborador que per sorteig li correspongués.- Els creditors tenien dret a assistir a les reunions generals per fiscalitzar les diferents seccions de l'*Hogar del Productor* (7).

El procés constructiu de l'*Hogar del Productor* d'Artesa no va ser un cas insòlit ni exclusiu del poble, sinó que aquest va ser un model semblant que es va donar a tots els pobles de l'entorn que van haver d'aixecar la construcció de nova planta. Des de l'*Obra Sindical del Hogar* s'impulsava la construcció d'aquestes edificacions per organitzar els pagesos i planificar el lleure i la cultura de la gent del camp.

La modernitat, la diversitat d'idees i riquesa cultural que havien aportat els Sindicats Agraris tradicionals de començaments del segle XX, ara quedarien estroncades. El nou Règim va instaurar el Sindicat

únic i jeràrquic a tots els territoris.

Actualment l'*Hogar del Productor* s'ha remodelat i s'ha adaptat als nous temps i a les necessitats de la societat artesenca.

NOTES

1.- Arxiu Històric de Lleida (AHLL), Cambres Agràries, Acta constitució de la Germandat, any 1943, document solt, Caixa 417.

2.- AHLL, Cambres Agràries, Hogar del Productor, anys 1950-1991, Carpeta sense numerar, Caixa 420.

3.- AHLL, Cambres Agràries, Llibre d'actes, anys 1943-1977, Caixa 412

Arxiu Municipal Artesa de Lleida (AMA), Llibre d'actes, anys 1958-1961, fol. 82-82r

4.- AHLL, Cambres Agràries, Hogar del Productor, anys 1950-1991, document solt, Caixa 420.

5.- AHL. Cambres Agràries. Hogar del Productor, anys 1950-1991, document solt, Caixa 420.

6.- Ibem.

7.- Ibem.

NÒMADA

M. Assumpció Cornadó

Un nou despertar,
un nou dia per davant
un nou començament.

Un nou agraïment.

Novelles i agradables sorpreses,
truquen a la meva porta,
convidant-me a descobrir
les meravelles que hi ha en el viure.

I és en aquest precís instant,
que sense poder-ho evitar,
em sento nòmada de mi mateixa.

Tot el que tinc,
l'amor, la fe, l'esperança,
l'alegria i la tristor,

DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL DE LES DONES JOVES

Sofia Gallego. Psicòloga i pedagoga

Sovint socialment es fa present la problemàtica plantejada a les dones joves en referència al seu Desenvolupament Professional (DP).

Deixant de banda definicions tècniques, podem considerar el DP com la consecució, dins de la professió o ocupació, del creixement, promoció i l'autorealització de la persona. Tothom té la seva trajectòria de DP, no és una qüestió reservada a les persones d'un determinat estatus professional o econòmic. En qualsevol feina es pot aspirar a prendre més responsabilitats i a realitzar la seva feina cada vegada millor i a trobar en ella la satisfacció personal i professional, quedant així palesa la generalitat de la situació. No obstant això, hi ha col·lectius que ho tenen més difícil que no pas altres. Les dones joves –entenen per tals aquelles que es troben dins la franja d'edat dels setze fins als quaranta anys– són un grup bastant perjudicat principalment a causa de què en aquest temps s'ajunten dues circumstàncies importants en la seva vida que ara explicarem.

La primera està relacionada directament amb el lloc de feina. A l'inici de la vida activa s'exigeix a tothom un esforç per trobar l'emplaçament adequat i aprendre a donar la resposta esperada a les diferents demandes socials i professionals. No obstant això, la competitivitat del mercat de treball fa que aquesta exigència s'allargui en el temps. En el cas de les dones –i aquesta és la segona circumstància citada anteriorment–, aquest és el moment que la biologia marca per ser mare. Poder conciliar les dues circumstàncies és el conflicte a resoldre.

Hi ha un seguit de situacions que perjudiquen molt la conciliació entre la vida familiar i la professional. En primer lloc, el nostre imaginari col·lectiu procedeix d'un model social androcèntric tot i que, afortunadament fruit de les lluites dutes a terme els últims

anys, aquesta és una qüestió en vies de solució. Cada vegada més els homes assumeixen funcions domèstiques i socials tradicionalment considerades reservades a les dones. I d'aquest canvi ens n'hem d'alegrar i molt. No obstant això, el model de família nuclear propi de la nostra societat no facilita la viabilitat de la conciliació. Un altre fet important a tenir en compte és la manca, en el nostre país, de polítiques socials dirigides, no solament a l'ajuda a les famílies amb nadons i/o fills en edat escolar, sinó també a incentivar i incrementar la natalitat. No en va a casa nostra tenim una de les taxes més baixes d'Europa. Costa de trobar referències a polítiques de foment de la natalitat en els programes electorals de qualsevol partit.

La solució més a l'abast per a les famílies amb infants són els avis. N'hi ha prou amb passar per la sortida d'una escola per veure una gran quantitat d'avis o àvies que van a recollir-los. De fet, en les societats rurals, preindustrials i industrials, els avis sempre tenien un paper de suport i ajuda a la seva criança que més tard es revertia en la cura d'ells per part dels joves. Actualment, de la mateixa manera que ha canviat la societat i l'estructura familiar, també ho ha fet el paper de les persones grans en la cura dels infants i en l'ocupació del temps de les mateixes persones grans. Aquesta situació és molt complexa i mereix un espai a banda. Fins que la nostra societat deixi de considerar la natalitat com un repte individual allò que en realitat és una problemàtica social, la situació de les dones joves, des del punt de vista del DP, serà difícil. Cada vegada més, les dones posposen el naixement del primer fill, fet que escurça el temps en què la dona pot infantar. Malgrat els últims avanços mèdics que ajuden que les dones amb més edat puguin ser mares, la biologia imposa els seus límits.

Barcelona, novembre 2019

Àmbit Maria Corral

SOBRE LES COLÒNIES DE GATS

Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida (Protectora d'Artesa de Lleida)

Ara que ja tenim més o menys endreçat el tema dels gossos a tot el Segrià, sembla que toca el torn als gats. Ignorem per quin estrany sortilegi la gent comença a agafar consciència sobre un fet, el cas és que, en general i des de diferents punts, pobles i ciutats, l'interès pels felins comença a ser una realitat. Dic que comença perquè fa tot just un parell d'anys eren del tot invisibles i només aquelles persones que tradicionalment sempre se n'han ocupat, despertaven el seu interès. També els Ajuntaments han començat a reaccionar, i no sempre bé. De vegades sentim a dir que en tal població, del Segrià o de fora, l'Ajuntament prohibeix de donar menjar als gats. Fins ara els i les alimentadores, feien la seva feina el més discretament que podien per por d'alçar les ires dels detractors dels felins. Els detractors són persones que concentren en els moixos tota la seva mala bava i frustració i a part de malparlar-ne, alguns intenten fer-los mal de la manera que sigui. Potser és arribat el moment de posar blanc sobre negre i deixar clar què diu la llei de protecció. La llei catalana no distingeix entre gats i gossos i tots dos mereixen el mateix tracte, ja que parla globalment d'animals domèstics (gats, gossos i fures). Els qui presenten més problemes, gràcies a la deixadesa i crueltat humanes, són els dos primers. Sobre els gossos ja n'hem parlat molt i la majoria de pobles del Segrià ja han entès que cal fer les coses bé: tenen les ordenances al dia, un espai d'acollida ni que sigui temporal, han signat conveni amb el consell comarcal per dur-los a CAAC Segrià, (si són de fora del Segrià el conveni l'han de signar amb una protectora), tenen un lector de xips i disposen d'un grup de voluntaris que els ajuda en la tasca (Grup Local). Plataforma Animalista Terres de Lleida, que col.labora amb el consell comarcal del Segrià i els assessora sempre que ho demanen, ha intentat exportar aquesta manera d'organització fora dels Segrià també i les diferents reunions amb ajuntaments sobre el tema confirmen l'interès general de què parlàvem al començament. I com dèiem, ara l'interès se centra en els gats. Controlar correctament les colònies de gats és la gran assignatura pendent, però observar amb els propis ulls, una colònia controlada correctament, és una satisfacció.

Colònies de gats.

Una colònia ben controlada no té gatons petits perquè tots els adults han estat esterilitzats, tenen unes cuidadores que els aporten menjar diàriament (preferentment pinso de gat). Es preocupen de deixar-lo en recipients correctes, mantenen l'espai net i els animals disposen d'unes casetes confortables per fer front tant a la calor com al fred. I el que és més important els gats disposen de bona salut i tenen un pelatge lluent i generós. Amb tot no han perdut la iniciativa de ratar i mantenen a ratlla tot tipus de rosegadors, per tant fan també una funció social, ecològica i d'harmonia amb l'entorn. A ARTESA ja fa temps que hi estem posades en el control de les colònies. I encara hi estem treballant perquè queda molta feina per fer. Mentre els mansos es porten a la protectora i es donen, degudament

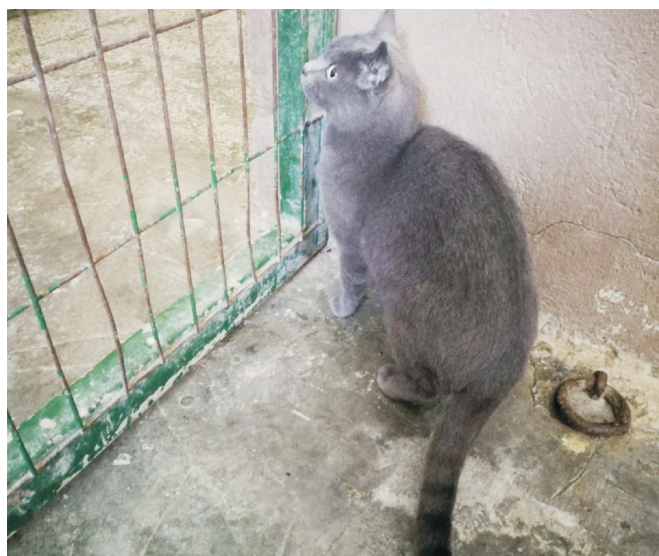
esterilitzats etc, en adopció, els ferals es tracten directament en colònia. A l'esquema que us exposem veureu quantes n'hi ha i què hem fet fins ara.

COLÒNIES GATS ARTESA	UBICACIÓ	CUIDADORES	NOMBRE	CARACTERÍSTIQUES ESPAL NET / BRUT	MENJAR PINSO ALTRE	ESTERILITZ. MASC / FEM	CAS ETA	COMENTARI
1-Castell. Antonio	Carrer Castell	Antònio	8	?	X X	7	?	Cal actuar
2-Carrer Fossar Vell.	Carrer Fossar vell	Ester. Genoveva	6	X	X X	7	NO	Cal actuar
3-Vileta	Carrer Vileta	Carles Núria	5 (3 + 2)	X	X	2	UNA	Cal actuar (falta 1 F.)
4-Pla d'Urgell	Carrer Pla d'urgell	Veïnat Emma	6	X	X	2 3	SÍ	controlada
5-Colònia Joan Gómez Cornellà	Carrer J. Gómez Cornellà	família	15	X	X X	1	SÍ	Cal actuar
6-Colònia Alvizies	c/ Alvícies	Mònica					SÍ	Cal actuar
7-Colònia Sant Ramon	Carrer Sant Ramon	Família	15	X	PA		?	Cal actuar
8-Colònia Tomas	Carrer Escoles	Família	15	X	X X		?	Cal actuar
9-Colònia Angels	Prop piscines	Àngels	7	X	X	1 6	SÍ	Controlada.
10-Colònia Victòria	Carrer Victòria	Veïnat		X	X x		NO	Cal actuar

Per capturar els animals tenim **gàbies trampa, també un conveni amb una clínica de Lleida** que ens ho deixa a molt bon preu. Després d'esterilitzar se'ls **escapça l'orella**, així no es tornen a capturar. Tenim el vistiplau de l'ajuntament que ens dona tot el seu suport ja que som el Grup Local que els ajuda en el compliment de la llei pel que fa als animals de companyia a la població. No cal dir que necessitem ajuda per acabar de fer la feina i mantenir-la. Voluntariat del mateix carrer per alimentar, tenir l'espai net i posar les gàbies, també per portar-los a la clínica i anar-los a buscar. Per les esterilitzacions tenim subvencions de la Generalitat que surten anualment. La gent no ha de pagar res.

La feina feta entre tothom no és feina, és un acte de col.laboració, de generositat i d'empatia cap a la natura, els animals i les persones. Si vols col.laborar truca'ns. T. 630055645.

“La moral dels pobles i de les persones es demostra segons el tracte que donen als seus animals” Mahatma Gandy.

VETERANS CLUB FUTBOL ARTESA

Francesc Castro Mayo

Fotos: Veterans CF Artesa

Un any més, i ja en van vuit de consecutius, l'equip de Veterans de Futbol d'Artesa torna a participar en la competició federada del torneig Telègrafs, ara i des de fa uns anys integrat en les competicions organitzades per Lligues Lleida. Aquest any, però, l'equip encara la temporada 2019/20 d'una forma diferent i especial, ja que la temporada anterior es va aconseguir l'ascens a la Primera Divisió, després d'un disputat play-off contra el Torres de Segre, que es va acabar decidint als penals. No és la primera vegada que l'Artesa juga a Primera, ja que vam aconseguir pujar a aquesta categoria fa uns anys enrere, però vam pagar la inexperiència en la categoria i, per què no dir-ho, l'elevat nivell de joc de molts equips (amb jugadors amb experiència en categories professionals o semi-professionals), i vam tornar a Segona l'any següent, no per això sense fer una molt millor segona volta i perdent molts partits per la mínima contra grans equips. De la temporada passada cal remarcar també que l'equip va aconseguir el títol de Campió de la Copa de 2^a, en una final jugada contra el Soses al camp de Gardeny, molt emocionant i també decidida en la tanda de penals. També ens agradaria destacar que a l'estiu anterior, el Setembre de 2018, l'equip es va proclamar campió d'un torneig a 4 organitzat a Alcover, guanyà ni més ni menys en semifinals els veterans del Nàstic de Tarragona i a la final els veterans del Reus C.F.

Així doncs, enguany l'equip assumeix el repte de mantenir-se a Primera. Amb un equip renovat i que combina jugadors que ja fa anys que juguem junts a veterans i per tant amb experiència (per no dir que ens fem vells!) amb gent més jove amb ganes d'empènyer, l'Artesa espera aquesta temporada fer un bon paper en la màxima categoria de Veterans i, a diferència de l'altra vegada, aquest cop sí poder mantenir la categoria. No ho tindrem pas fàcil, doncs ens enfrontarem a equips de gran nivell com el Tàrrrega, l'Atlètic Segre, el Binèfar, La Bordeta, Fraga i tants d'altres.

La temporada va començar força malament, perdérem els tres primers partits disputats, al camp del Fraga i de l'Atlètic Segre i també a

casa contra el Golmés. Però l'equip s'ha refet, i després d'empatar contra el Tàrrrega i guanyar l'Almacelles i el Montoliu, ara s'ha situat a la part mitjana de la taula; que és realment al que aspirem i la zona on ens agradaria mantenir-nos durant l'any.

Per als qui desconeixen l'equip i el futbol de Veterans en general, sapigueu que el torneig Telègrafs fa ja dècades que existeix a les comarques de Lleida i també de la Franja d'Aragó, un torneig encarat als jugadors de més de 30 anys que ja s'han retirat del futbol amateur, però que tenen ganes de continuar practicant aquest esport. Els partits es disputen sempre en diumenge al matí, i encara que el ritme i el contacte físic no és ni molt menys el del futbol amateur, molts se sorprenen del nivell de competitivitat que existeix. En quant a l'equip d'Artesa, dir-vos que som un equip format majoritàriament per gent d'Artesa i Puigverd, o bé per gent que han jugat en algun dels dos pobles, més algun fitxatge "exterior", sempre amics i coneguts. Juguem a casa com ja s'ha dit els diumenges al matí, i en horari de les 10:00h, si no hi ha algun canvi per alguna raó de pes.

Aprofitem doncs per convidar tothom qui vulgui als partits que juguem, tant a casa com a fora, per tal de donar caliu a l'equip. I no voldríem acabar sense donar les gràcies a tots aquells que feu possible que el futbol de Veterans continuï viu al nostre poble, des de l'Ajuntament, al Club de Futbol que ens recolza i ens obre el bar i, com no, als aficionats que ens veniu a veure cada diumenge, ja sigui a fer una mica de broma a costa nostra, o bé i sobretot a animar-nos.

Veterans del Club Fútbol Artesa.

Segre, dissabte, 8 de juny de 2019

Artesa Lleida	1	1	Torres Segre
Gelonch, Solé, Saurat, Comenge, Peña, Prieto, Lahuerta, Argilés, Trullàs, Parramona, Iglesias, Monells, Iglesias i Tena.			Rojas, Copacel, Carballo, Arias, Ruiz, Lucas, Suárez, Mazo, Casals, José, Cortez, Ampuero, Juan, Abdelhadi, Renzo i Carlos.
PROMOCIÓ ASCENS/DESCENS			
Arbitre: Gómez Hernández.			
Gols: 1-0, Prieto (24'), 1-1, Lucas (32').			

L'Artesa ja és nou equip de Primera divisió

ELS PENALS VAN DECIDIR-HO TOT

Artesa Lleida. L'Artesa de Lleida va assolir l'ascens a la Primera divisió després d'emportar-se, als penals, el duel de promoció ascens-descens amb el Torres de Segre, que jugarà en una categoria menys la pròxima temporada.

Des de l'inici es notava la tensió en els dos equips donada la importància del partit. Tot i això, va ser l'Artesa de Lleida el que va prendre la iniciativa en el joc ofensiu i abans del minut 25 van aconseguir marcar el primer gol de l'encontre (1-0). Després de posar-se al davant en el marcador, l'Artesa va fer un pas enrere intentant mantenir l'avantatge fins al final del partit. Però cedir el control de la pilota al Torres Segre no va donar els resultats esperats i els visitants només van tardar vuit minuts a retornar la igual-

tat en el marcador (1-1), amb què, ara si, s'arribaria al descens amb tot en joc de cara a la segona part.

A la represa, ambdós equips van notar el desgast físic després d'una primera meitat molt intensa. Els dos equips, però, no van deixar de buscar el gol fins al final del temps reglamentari, i van arribar al final del matx amb l'1-1 que portava el duel a la tanda de penals.

A la fase de desempat, l'Artesa de Lleida va estar més encertat i es va arribar un marcador final de 6 a 5 encerts per a cada equip. Amb aquest marcador, l'Artesa de Lleida aconseguí l'ascens a la Primera divisió i assolí el doblet després de proclamar-se campió de la Copa Telègrafs de Segona divisió, mentre que el Torres de Segre baixa de categoria.

CARLES MIRANDA

L'Artesa de Lleida ha celebrat la Copa de Segona i l'ascens a Primera en una setmana.

CRÒNIQUES DEL CF ARTESA DE LLEIDA

Eudald Pijuan Mor

El diumenge 9 de setembre l'equip amateur del CF Artesa de Lleida va iniciar oficialment una nova temporada al grup XIII de la Tercera Divisió Catalana, que l'any passat va poder mantenir, aquest grup està format per 18 equips, 14 del Segrià, l'AE Golmés del Pla d'Urgell, el CF Arbeca i el CF Albagés de les Garrigues i el CE Trepmp del Pallars Jussà.

Enguany l'Artesa ha iniciat la temporada en camp contrari en concret al camp del CF Alcarràs i l'acabarà al camp del CF Albagés.

La Lliga es va iniciar el cap de setmana del 9 de setembre de 2019 i finalitzarà el 30 de maig de 2019, en total es disputaran 34 jornades. Desitgem molta sort al CF Artesa de Lleida en una nova temporada a la Tercera Divisió catalana i esperem, com la temporada passada, oferir als nostres lectors les cròniques dels partits que disputi l'equip del nostre poble.

FC Alcarràs 1 – CF Artesa de Lleida 3 (07-09-2019)

El matx va acabar amb un 1-3 a favor de l'equip artesenc gràcies a un joc molt sòlid i l'encert que van demostrar els davanters en atac. A la primera part, G. Palou va posar l'un a zero al marcador, resultat amb que es va arribar ala mitja part. Ja en la segona, el mateix Palou, va marcar el segon firmant així el seu primer doblet de la temporada. Tot seguit, l'Alcarràs B va poder escurçar distàncies al marcador, però la resposta artesenca no va tardar i un gran gol d'esperó A. Blanco, després d'un embolic dins l'àrea, va situar el 1-3 final al marcador.

CF Alcarràs: J. Codina, A. Sanjuan, J. Castillejo, S. González (A. El Khamri), J. Parra (S. Subias), D. Fernández, O. Pascaru, B. Rahali, F. Lacruz, E. Vales i D. Fuster (A. Contreras).

CF Artesa de Lleida: C. Quintero, O. Liarte, F. Peiró, E. Lahuerta, M. Rodríguez, E. Liarte, Mamadú, M. Montlleó, B. Balde (N'jobo), G. Palou (C. Camí) i Seku (A. Blanco).

CF Artesa de Lleida 7 – CF Arbeca 0 (15-09-2019)

Un primer quart d'hora fulgurant de l'equip local, amb 3 gols, va deixar-lo encarrilat tot just començar. A més, van fer encara 2 gols en el que quedava

de primera part i un parell més en la segona, deixant el marcador final en 7 dianes.

CF Artesa de Lleida: C. Quintero, F. Peiró, I. Borrell, C. Camí, M. Montlleó, Mamadú (M. Milovanovic), A. Blanco (G. Sellart), E. Lahuerta (E. Liarte), B. Balde, G. Palou (M. Rodríguez) i Seku (N'jobo).

CF Arbeca: J. Espona, J. Setó (M. Claret), A. Perera (G. Pujol), M. Cots, A. Perera (A. Maxa), A. Perera, A. Recasens, P. Farré, M. González, D. Sala i X. Caballero (M. Valverde).

CF Puigvertenc 2 – CF Artesa de Lleida 2 (22-09-2019)

El derbi no va decebre a ningú i va tenir de tot: gols, bon ambient, tensió, emoció i, fins i tot, algun expulsat.

El matx va començar com es podia preveure en un partit així: igualat i amb un joc travat i poc precís per part dels 2 equips. Tot i això, l'Artesa es va avançar al marcador en una gran jugada personal de Seku. Aquest gol, però, va ser contrarestat just abans d'arribar al descans amb un gol d'Abel. Ja en la segona part, una rigorosa targeta groga per unes mans de Borrell va suposar la doble amonestació i la consegüent expulsió del central artesenc. Això, va donar ales a un Puigverd que es va posar pel davant al marcador gràcies a una gran rematada de Barberà a la sortida d'un córner. Ja en les acaballes del partit, l'Artesa va poder rescatar un punt a través d'un gol de N'jobo, a la contra.

CF Puigvertenc: C. Bosch, D. Queralt (R. Besó), K. Ogebor, A. Garcia, J. Argilés (F. Wawro), I. Cissé, G. Herrera, K. Ogebor, J. Barberà, B. Bouguernine.

CF Artesa de Lleida: C. Quintero, O. Liarte (M.

Partit de la màxima. Jugada a l'àrea de l'Artesa.

Rodríguez), I. Borrell, E. Liarte (O. Márquez), Mamadú, M. Milovanovic, M. Montlleó, E. Lahuerta, C. Camí (Njobo), G. Palou (A. Blanco) i Sekou.

Gol del Puigvertenc.

CF Artesa de Lleida 1 – CF Vilanova de la Barca 3 (29-09-2019)

El partit va estar marcat per uns primers minuts on l'equip visitant va sortir en tromba, fet que li va permetre manar per un clar 0 a 2, abans d'arribar al quart d'hora de partit. A partir d'aquí, l'Artesa semblava reaccionar amb una lleugera millora del joc durant la resta de la primera meitat, que va culminar amb el gol de Njobo al minut 45. Tot i que la inèrcia semblava un pèl favorable, la segona part només va servir per confirmar el mal joc local de l'inici de partit, juntament amb el gran saber estar de l'equip visitant, que va arrodonir la seva victòria a través del 3r gol del seu davanter Pere Sáez, al minut 76.

CF Artesa de Lleida: C. Quintero, O. Liarte, Ò. Márquez (X. Mir), Mamadú, Njobo, A. Blanco, E. Lahuerta, Sean, C. Camí (M. Montlleó), J. Pijuan (G. Palou) i Sekou.

CF Vilanova de la Barca: P. Ogbeide, I. Cerdà, G. Rodríguez, À. Llobató, R. Pujol, Evina S. Cissé), K. Cerdà (R. Obiang), J. Nacimiento (S. Rabhi), P. Sáez R. Obiang), A. Deme (N. Colom) i J. Felipe.

Jugada de l'Artesa - Vilanova.

CF Pardinyes 5 - CF Artesa de Lleida 2 (06-10-2019)

El partit es va iniciar ja a contrapeu amb un gol just al minut 6 de partit, per part de l'equip local. Tanmateix, tot i això, l'Artesa va reaccionar amb una diana de G. Palou just passat el quart d'hora. Aquesta reacció, però, va resultar ser un miratge quan pocs minuts després, per culpa d'una jugada molt desafortunada, l'Artesa es va marcar un gol

en pròpia porta que va baixar els ànims de l'equip d'una forma molt evident.

El Pardinyes ho va saber aprofitar amb 2 gols abans d'arribar al descans, que col·locaven un 4-1 al marcador difícil de remuntar. La segona part va tenir un ritme marcat per la diferència en el marcador i un gol per part de cada equip, el de l'Artesa gràcies a Mamadú, van culminar el 5 a 2 final.

CF Pardinyes: F. Capdevila, A. Aparicio, S. Sisawo, S. Pach, S. Rico (C. Mora), A. Rodríguez, A. Villegas (J. Torres), F. Torres, E. García (R. Solanes), J. C. Romero (P. Fayé) i J. Exposito (J. Reyes).

CF Artesa de Lleida: M. Costafreda, O. Borrell, Njobo, M. Milovanovic, A. Blanco, E. Lahuerta (M. Rodríguez), Sean (Mamadú), B. Baldé (J. Pijuan), G. Palou (O. Liarte), Sekou i X. Mir (E. Liarte).

CF Artesa de Lleida 1 – CF Benavent de Segrià 1

L'Artesa de Lleida i el Benavent es reparteixen punts en un partit molt igualat. El dos gols es van marcar a la segona part, al minut 64 Carrasco va anotar pels visitants i al 77 Sekou va establir l'empat definitiu pels locals.

CF Artesa de Lleida: A. Quintero, M. Rodríguez (Mamadú), E. Liarte, M. Milovanovic, M. Montlleó, A. Blanco, E. Lahuerta, Sean (Njobo), Boubacar (O. Liarte), G. Palou i Sekou.

CF Benavent: D. Díez, D. Misut, R. Carrasco, C. Rius, A. García, J. Ortega V. Teixiné, O. Teixiné, Ch. Bounoua (A. Jové), I. Oliveira, A. Díaz (F. Font) i S. Marchante (S. Andrés).

Falta contra la porteria del Benavent.

Córner contra la porteria del Benavent.

CLASSIFICACIÓ

Nom	Punts	J	G	E	P	F	C
SCF Pinyana	16	6	5	1	0	20	10
CF Pardiniyes	14	6	4	2	0	18	9
AE Gollmés	12	6	4	0	2	18	12
CF Soses	11	6	3	2	1	12	8
AE Alcoletge	11	6	3	2	1	7	7
CE Alguaire	10	6	3	1	2	19	10
CF Vilanova de la Barca	10	6	3	1	2	14	13
CEF Aitona	9	6	2	3	1	12	10
CE E Tremp	9	6	3	0	3	12	21
CF Artesa de Lleida	8	6	2	2	2	16	12
CF Puigvertenc	7	6	2	1	3	8	8
FC Alcarràs	7	6	2	1	3	14	15
CE Benavent de Segrià	6	6	1	3	2	11	15
AT Almacelles	6	6	2	0	4	6	11
AT Alpicat	5	6	1	2	3	15	16
CF Rosselló	5	6	1	2	3	10	14
CF Albagés	3	6	0	2	4	6	14
CF Arbeca	1	6	0	1	5	8	21

ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

Solucions a la pàgina 39

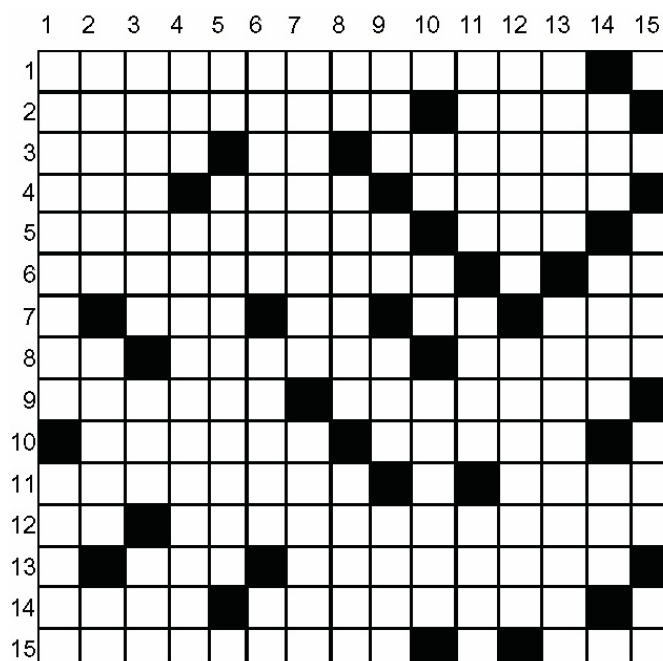
HORIZONTALS

1. Que fa caricatures. Incògnita d'una equació. 2. En plural, per elevar. Germà de Moisès. 3. Si no vols despentinat-te, posa't això. Símbol de l'actini. Membres d'una revolta de camperols que tingué lloc al Llenguadoc, a partir de 1360. 4. Nom de consonant. Poseu Auuaa. Pregó. 5. Rural. Formiga molt rara. Cent. 6. Procés termodinàmic. La tercera. Nom de consonant. 7. Consonant. Resistent, fort. Consonants de Nora. Mil cent. A la matrícula d'Andorra. 8. Prefix llatí "separació". Nudismes. Formada d'aire. 9. Regió històrica d'Europa entre Grècia, Bulgària i Turquia. Albert (.....) 1855- 1916, metge i científic alemany. 10. Al revés, locució llatina "en el mateix lloc". Que no estan plens. La primera. 11. Classe, condició social. Consonant. També, així mateix en llatí. 12. Vocal repetida. De forma mesquina. 13. El 10 romà. Unitat de temps o conjunció. Andrés de(1508- 1568) navegant basc. 14. Antiga Pèrsia. Estat morbós, produït per l'opi. La primera. 15. Restablir, recuperar. Pot ser llatina o grega. Clorur de sodi.

VERTICALS

1. Velocitat, llestesa. Sortir. 2. Poble del Segrià prop de la capital. L'altre nom del Diari de Barcelona. Nota musical. 3. Rei visigot que es convertí al catolicisme. Agència de Transport Terrestre. Cabana al tros. 4. Impost. Anunci i efecte d'anunciar. 5. Nom de consonant. En plural, en bé d'altre. Vocal. 6. Al revés, crescuda d'un riu. Ramalhopolític portuguès expresident de la República. Pronom personal. 7. Dormilegues. Natural d'Inca. 8. Mamífer asiàtic extingit. Manlleven, empren. Multitud popular. 9. Consonants consecutives. Per cridar l'atenció. Al revés, petó, besada. Al revés, raig d'una roda. 10. La tercera. Unió Catòlica. Nou cents. Al revés, nord-americà. 11. Sagrada. Ajunti dues coses. Peça de fusta que va

fixada al jou. 12. Illa d'Oceania. Judiquem, considerem. 13. Seca, estèril. Trossets llargs i prims de fusta. 14. Moviment oscil·latori. Al revés, terreny de joc de la boxa. Nom de consonant. La primera. 15. Deu. Consonant. Confederación Española de Derechas Autonomas. Agència per a la mobilitat terrestre. Article contracte.

PROBLEMA D'ESCACS

Albert Batiste

Juguen blanques i guanyen en 4 moviments

ENIGMA

Ens sabrieu dir com es diu l'estri de la imatge i per a què serveix?

Solució a l'enigma del mes passat:
Rulla dentada. Servia per mesurar el perímetre del cercle de ferro de les rodes dels carros.
Resposta de Ramon Gallart Oriol

SOPA DE LLETRES

Miquel Àngel Navarro

Busqueu i trobareu 12 pobles de l'Urgell.

V	A	M	F	C	E	L	A	N	V
A	G	P	U	I	Y	A	L	I	R
N	E	O	L	L	O	N	L	M	E
G	R	M	I	J	N	A	I	A	A
L	R	E	O	P	G	X	D	L	R
E	A	L	L	R	O	I	A	D	E
S	T	L	A	P	S	E	T	A	M
O	E	S	X	I	S	R	U	M	I
L	S	F	E	M	O	P	I	V	U
A	Q	U	D	R	E	V	C	E	G

SUDOKU

Lluís Gil

				1		6	9	7
			2					
	3					4	2	
7	4	9	3				6	
			1			3		4
5				2				9
		2		3	4	8		
	7			6	1	5		
	6	5			2		1	

HO HEM LLEGIT A...

Segre, dimarts, 24 de setembre de 2019

DIPUTACIÓ POLÈMICA

Alcaldes de JxCat es van adjudicar ajuts per un milió d'euros abans de perdre la Diputació

Segons una denúncia del grup del Comú i els edils defensen que va ser legal || Subvencions aprovades en junta de govern al juliol per a projectes a Aitona, Torrefarrera, Artesa de Lleida i Benavent

H. C.
[LLEIDA] La representant del Comú (En Comú Podem) a la Diputació, Elena Ferre, va denunciar ahir que alcaldes de JxCat es van adjudicar el juliol passat a través de la junta de govern de la corporació provincial ajuts directes per valor de prop d'un milió d'euros per sufragar sis projectes a Aitona, Torrefarrera, Artesa de Lleida i Benavent de Segrià, que compten amb ajuntaments dirigits per edils de la formació postconvergent. Els alcaldes d'Aitona i Torrefarrera eren aleshores (i ara) diputats i vicepresidents. Les juntes es van celebrar entre l'1 i el 4 de juliol, quan JxCat negociava formar govern a la Diputació amb ERC, que després de les eleccions de maig li va prendre la majoria a la corporació, amb 11 dels 25 diputats davant 9. El 12 de juliol es va constituir el ple de la nova Diputació després d'acordar un govern de coalició entre els dos presidit per ERC.

La diputada del Comú va

La Diputació celebra avui un ple (a la imatge, al juliol) i ECP demanarà explicacions sobre els ajuts.

LA DADA

300.000 €

AITONA

Va rebre dos ajuts per al centre de serveis municipal i la reforma del carrer Pare Palau.

320.000 €

TORREFARRERA

Dos ajuts per a la construcció del vettlori i per al carrer Carretera de Lleida.

340.000 €

BENAVENT I ARTESA

Per al centre de dia (200.000) i el pavelló poliesportiu (140.000), respectivament.

Segre, dimarts 24 de setembre de 2019

ADMINISTRACIÓ FISCALITZACIÓ

Municipis del Segrià, a la cua en la presentació dels comptes a la Sindicatura

REDACCIÓ

[LLEIDA] Els municipis del Segrià són a la cua de Catalunya a l'hora de complir l'obligació de retre comptes davant de la Sindicatura. L'òrgan fiscalitzador assenyala que catorze ajuntaments d'aquesta comarca han de presentar encara els comptes del 2017, i que alguns tenen també pendents els del 2016 i fins i tot els del 2015. En el conjunt del territori català, només l'Anoia, el Maresme i el Vallès Oriental superen el Segrià en consistoris pendents de retre els comptes del 2017.

Albatàrrac, Artesa de Lleida, Montoliu de Lleida, Sarroca de Lleida i Seròs tenen pendents els comptes del 2015, 2016 i 2017. Els incompliments són inferiors a Almacelles, Almenar, la Gran-

ja d'Escarp, Massalcoreig i la Portella, que no han rendit els comptes del 2016 i 2017.

Per la seua banda, Puigverd de Lleida, Gimènells, Sunyer i Vilanova de Segrià han de presentar encara els corresponents a l'any 2017.

LES CLAUS

Segrià

■ Quarta al rànquing de municipis que no han rendit els comptes del 2017 darrere de l'Anoia, el Maresme i el Vallès Oriental.

Comptes del 2018

■ El termini perquè els ajuntaments els presentin expira el dia 15 d'octubre.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social: dimecres alterns.....973 16 71 62
 Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9h
 Farmàcia.....973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Emma Solé.....618909512

Clínica Ica Natura (Pardinyes):.....973228222
 Clínica Riu Ebre (Cap Pont):.....973216549
 Metge.....973167291
 Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius tot el dia .973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu: 973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. CARICATURISTA. X. 2. ELEVADORS. AARÓ. 3. LACA. AC. TUCHINS. 4. EMA. AUAA. CRIDA. 5. RURALISME. ATA. C. 6. ISENTRÒPIC. I. GE. 7. T. DUR. NR. MC. AND. 8. AB. NUESES. AÈRIA. 9. TRÀCIA. NEISSER. 10. IN SITU. BUI TS. A. 11. ESTAMENT. Q. ITEM. 12. II. MESQUINAMENT. 13. X. MES. UR DANETA. 14. IRAN. TEB AISME. A. 15. RESTAURAR. I. SAL.

VERTICALS

1. CELERITAT. EIXIR. 2. ALAMÚS. BRUSI. RE. 3. RECARED. ATT. MAS. 4. IVA. ANUNCIAMENT. 5. CA. ALTRUISMES. A. 6. RIUADA. EANES. TU. 7. TOCASONS. INQUER. 8. UR. AMPREN. TURBA. 9. RST. EI. BES. RAD I. 10. I. UC. CM. IANQUI. 11. SACRA. CASI. ANSI. 12. TAHITÍ. ESTIMEM. 13. ÀRIDA. ARESTETES. 14. ONA. RING. ENA. A. 15. X.S.CEDA. AMT. AL.

S U D O K U

2	5	4	8	1	3	6	9	7
6	8	7	2	4	9	1	3	5
9	3	1	6	7	5	4	2	8
7	4	9	3	5	8	2	6	1
8	2	6	1	9	7	3	5	4
5	1	3	4	2	6	7	8	9
1	9	2	5	3	4	8	7	6
3	7	8	9	6	1	5	4	2
4	6	5	7	8	2	9	1	3

ESCACS

1. Cd8 (amençant escac i mat amb torre o dama); Txd8
2. Dxd8+; Df8
3. Dd5+; Df7
4. Te8++

SOPA DE LLETRES

VILAGRASSA, CIUTADILLA, GUIMERÀ,
 ANGLE SOLA, FULIOLA, PREIXANA, MALDÀ,
 NALEC, TÀRREGA, VERDÚ, OSSÓ i OMELLS.

INCÒGNITA

Ens sabríeu dir la data d'aquesta fotografia?

És una cursa de *karts* en un circuit provisional muntat entre el carrer de la Bassa i la Plaça.

Incògnita de la revista anterior: No hem tingut cap resposta

Podeu enviar les soució a:
lafemosaartesadelleida@gmail.com

CONCURS DE CASSOLES DE TROS

PARTICIPANTS A LES ESTADES

PLANTADA DE L'ARBRE DE L'A. C. LA FEMOSA
AL DIA DE LES BANQUETES DE CANAL VIU

DINAR DE SANT MIQUEL DELS JUBILATS

IMATGES D'ACTUALITAT

PARTICIPANTS A LA MANIFESTACIÓ DEL 26 D'OCTUBRE A BARCELONA